

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Missionis Anglicanæ Societatis Iesv

More, Henry

Avdomari, 1660

Eius Effectus. n. 8.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38320

1596. panam horas omnes moderabatur, surgendi, orandi, iucumbendi, Mensæ, studiorum, iam tum excludendarum nugarum tam diligens, vt fenestram in aduersam domû prospectantem nunquam sineret patere. Hic primum edidit latinè contra Machiaveli de hac thesi, *An sit uirtus in scelere?* doctum opus & pium. Tum Anglicè eodem fere argumento iustis voluminibus duobus docuit Ciuem bonum, aut moderatorem vtilem esse posse Reip. neminem qui eius rationes cum vera Religione non coniungat; Ac deinde, *Que sit vera Religio*: vtraque multiplici auctoritate & solidis probationibus confirmans atque illustrans exemplis. Anno verò huius seculi decimo tertio palam susceptâ Societatis veste, præfuit deinde Missioni Bruxellis annis duobus, & in eius temporis controuersijs scripsit quæ Alegambe recenset; Tum Rector Seminarij de vrbe annis prope viginti duobus, licet vitare omnino non potuit (quantumuis benignus & commodus) inquietorum Adolescentum turbulentas machinationes, compescuit tamen, & paucorum dimissione paci consuluit cæterorum, atque ætatis annum octauû supra octogesimum in æternam transferendus requiem placidissimè quieuit, decimo septimo Augusti, Anno huius seculi quadragesimo. Viget in hanc diem memoria viri non apud solos Catholicos, sed & qui ab istis Religione dissentiant famam eius existimationemque recordatione conseruant, recoluntque sermone, & inter cætera antiquæ nobilitate familiae decora hunc vtrique locant. In cuius commendationem virtutis narratur, tam feruido frequenter caluisse pietatis sensu, vt familiari sermone Hymnum aliquem, vel Psalmi verbum explicans, tantis subito æstuarit ignibus, vt neque lachrymis singultibusque temperare, neque vocis sonum, aut corporis contremiscentis motum cohibere posset. Sed de istis ipsummet audire præstat postquam mandante Generale suos ipse sensus explicare coactus est. Sic igitur loquitur.

Eius pietatis sensus.

VIII. Ego *Thomas Fitzherberti* Anglus Annorum nunc sexaginta duorum, Filius Guilielmi Fitz herberti, & Elizabethæ Swinerton, mandante Sancta obedientia respondeo quæstionibus mihi propositis in ordine ad vocationem meam ad Societatem Iesu.

Primum; quod ad deuotiones particulares attinet (omissis ordinarijs) præcipua pietate per gratiam Dei colui semper Beatissimâ Virginem; vnde cum annos circiter viginti numerarem, voui recitare quotidie eius officium: addidi deinde alias obligatiões, non modò ieiunandi in omnibus eius vigilijs, sed in ijs abstinendi quoque ab ouis, pisce, & lactinijs quibuscunque: recitare etiam singulis diebus vnâ coronam, Sabbathinis vero duas, tum etiam cõfiteri & communicare & recitare Rosarium integrum in eius festis, vel per octauam; denique ieiunare diebus Sabbathinis, cum domi meæ me esse contingeret.

Anno octogesimo octauo (vixore iam mortua) post factam Confessionem generalem apud Patrem quendam Societatis, in festo Annuntiationis voui in honorem Virginis Castitatem: Et anno sexcentesimo primo cum essem

in

in Hispania in Festo Natiuitatis eiusdem voui Sacerdotio initiari, quò maius 1596.
Deo & Sanctissimæ Matri præstare possem obsequium : atque ea propter an-
no sequenti in Festo Purificationis, hic Romæ, habitum indui Sacerdotalem,
suique Sacerdotio initiatus in peruigilio Annuntiationis eiusdem anni, &
cecini Missam primam in ipso Festo. Voui præterea legere quotidie officium
de Spiritu sancto, & alias preces in honorem Sanctissimæ Trinitatis &
Patronorum, & ieiunare diebus Mercurij & veneris quando apud me essem.

Ad Religionem in genere præcipuè me mouit consideratio quod omnes
Christiani tenentur ad perfectam sui abnegationem, ad quam cum multo
facilius perueniatur in statu Religioso quam in seculari decreui eum statum
amplecti. In particulari verò videbatur mihi Institutum Societatis Iesu &
magis necessarium, & magis hoc tempore vtile Ecclesiæ Dei, quandoquid-
em Activam cum Contemplatiua vita perfectissimè iungens habeat profi-
ne proprio propagationem fidei Catholicæ & salutem proximorum, atque
adeo ad Angliæ conversionem præ alijs esset idoneum; unde Anno millesimo
600. in Sancta Maria Maiore atque in Festo Assumptionis gloriosissimæ Vir-
ginis voui viuere & mori in Societate Iesu, mox Reuerendus Pater *Claudius*
Aquaiua Generalis dignaretur me admittere, cuius voti hoc est exemplar.
Consilius gratia Dei & auxilio Spiritus Sancti, per merita Passionis seruatoris
nostri Iesu Christi, & intercessionem Beatissimæ Virginis *Mariae*, Sancti An-
geli mei Custodis, Beati *Ignatii* & omnium Sanctorum, Promitto, & Voueo
omnipotenti Deo, me humiliter & enixè à Reuerendissimo Patre Generale
Societatis Iesu petitum ut me in eandem Societatem cooprare dignetur, &
quandocunque visum ei fuerit me ad probationem faciendam admittere, me
statim Nouitium ingressurum habitumque Societatis sumpturum, & dein-
ceps Regulas atque instituta eiusdem seruaturum quamdiu vixero, Atque in-
terim promitto ac voueo me obtemperaturum suæ Paternitati Reueren-
dissimæ, ijsque omnibus quorum curæ & regimini me comiserit, nec non
& omnibus alijs eiusdem Societatis Generalibus, & Superioribus. Ita ut intel-
ligendum sit me nunc penitus renunciare voluntati meæ, ac illam, meque to-
tum in perpetuum dedere, & subdere Reuerendissimo Patri Generali nunc
existenti, cæterisque Generalibus successoribus Societatis Iesu quoad moriar.
In cuius rei testimonium hæc scripsi manu propria, & subscipsi. Romæ. 15,
Augusti in Festo Assumptionis Beatissimæ Virginis *Mariae*. 1606. *Thomas*
Fitzherbert. In Festo vero Natiuitatis eius fui ab eo admissus à prandio in eius
cubiculo, præsentis Patre *Perfenio*. Cum verò existimaretur vtilius fore ad
Dei gloriam & obsequium Societatis ut neque irem ad Nouitium, neque
ad aliquod tempus mutarè habitum, datus est mihi Superior *Pater Thomas*
Odoenus tunc temporis Minister Seminarij Anglorum, coram quo emisi dein-
de tria vota Societatis, & renuntiâs omnibus quæ habebam conatus sum om-
nes Societatis Regulas obseruare quantum poteram extra Collegia vel do-
mos eiusdem, tempora videlicet orationis, examinum, lectionis, renouatio-

1596.

num, & reddendæ rationis Conscientiæ; singulis etiam mensibus legebam Regulas, & Epistolas omnes quas vel scribebam ipse, vel recipiebam, ostendi Superiori meo, neque obolum expendebam sine particulari, aut generali eius licentia, vt idem Pater testari potest qui iam est eius Seminarij Rector.

Cum vero de gratijs etiam particularibus respondendum mihi sit, Agnosce varias à Diuina bonitate mihi indignissimo & grauiissimo peccatori esse comunicatas, etiamsi aliud non meruerim præter Infernum; Et primum quod quanquam natus sub Rege hæretico Edwardo sexto Anno millesimo quingentesimo secundo, quando nullacrat publica professio Religionis Catholicæ in Anglia, habui, ex peculiari Dei prouidentia & misericordia, Parentem vtrumque Catholicum, & fui Baptizatus cum omnibus ceremonijs Sanctæ Ecclesiæ, & & educatus Catholicè. Et memini cum puer essem quinque vel sex annorum habuisse me lumen & donum fidei; quoniam solebam stans aspicere Cælum, & cogitare de Deo, atque in primis de eius æternitate, & quod fuisset semper sine principio, conabarque multum intelligere quomodo hoc esse posset, & licet non capiebam, credebam tamen multa cum admiratione. Videor etiam habuisse expressam fidem Resurrectionis licet conceptu infantili inuolutam: quoniam anno millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo, qui fuit sextus ætatis, cum familiaris quidam meus mihi primum nararet mortuum esse parentem meum, & expectaret quid essem responsurus, diu hæsi tacitus, quasi aliquid meditans, quod cum ille animaduertens, rogaret quale esset, respondi, dolere me de mortuo parente, quia quando esset resuscitandus in die Iudicij, appareret exesus à vermibus, & plenus foraminibus. Reduxit mihi hoc in mentem idem ipse amicus postea, & videtur mihi aliqua semper hæsisse eius dicti memoria.

Semina præterea aliarum virtutum inuenit Deus in ipsa pueritia, licet defectu discretionis, & ex multa malitia naturæ meæ, non tulerunt fructum debitum. Nam cum nonum vel decimum ætatis annum attigissem magno desiderio capiebar faciendi elemosynas, & cum aliud non suppeteret, de cibis domesticis clam surreptis abscondebam quod deinde distribuere pauperibus. Ieiunabam etiam aliquando indiscretè cum non haberem patrem spiritualemente qui me dirigeret: nam annos numerans non plus duodecim tribus postremis diebus quadragesimæ indixi mihi ieiunium in pane solo & paucis fructibus. Cumque multa intellexissem de Patribus Societatis & eorum instituto, valde erga illos afficiebar, & erga quoscunque illis addictos: magnoque in illa ætate concepto desiderio Martyrij sæpius Deum precabar vt mihi eam faceret gratiã. Crescente vero cum ætate lumine fidei, creuit (Deo benigne donante) zelus erga fidem Catholicam, & odium hæresis, neque conuersabar libenter cum hæreticis aut interfui eorum concionibus. Qua in re non possum omittere beneficium à Deo mihi præstitum. Nam cum sexdecim annorum iuuenis studebam in vniuersitate Oxoniensi superuenit ex curiositate tentatio audiendi hæreticam concionem: Nolui tamen sine consilio consensuque illius quo tunc temporis utebar ad Sacramentum Confessionis, erat autem is Sacerdos senex non multum doctus

doctus, qui latebat Oxonij propter persecutionem) petenti eius sententiam ^{1596.} respondit posse me sine peccato interesse modò non animo discendi, sed audiendi tantum (Et sane illis temporibus paucissimi Catholici abstinebant à concionibus, etiamsi nollent interesse precibus) Audita igitur sententia Confessarij, egressus sum quodam die vt audirem insignem quendam Concionatorem qui iam conscenderat cathedram antequam peruenirem: confestim verò vt intuli pedem in templum, inuasit me horror tam vehemens vt nullo modo potuerim ibi manere; itaque proripui me, verbo nullo audito præter nomen Christi *Iesu*: Atque ex illo tempore palam omnibus professus sum me esse Catholicum, & vbiuis contra Ministros & alios hæreticos defendebam Religionem Catholicam, confirmabamque Catholicos. Vnde etiam duobus annis coactus sum latere, & comprehensus sustinui carcerem magna cum mea consolatione. Quo verò tempore Patres *Campianus* & *Personius* venerunt in Angliam, illis me adiunxi & quo modo potui ministraui, donec crescente in me persecutione statui migrare, & viuere exul quamdiu hæresis dominaretur.

Agnosco etiam summam Dei gratiam & bonitatem quod nunquam permiserit me hæere in peccato aliquo mortali ad viginti quatuor horas quantum recordor, licet iuuenis læpissimè illum offenderem mortaliter; ingratus & indignissimus tanta misericordia.

Sæpius etiam iam inde à pueritia excitauit in me diuina Majestas sensus & affectus spirituales vehemètes magna cum animi mei commotione. Nam decennis puer suggerente matre vt pararem me ad sacrosanctam Communionem, cum egressus fuisset in agrum & cogitarem magnitudinem Mysterij, rogaremque Deum vt me tanto beneficio faceret dignum, tam magna subito obruit mentem consolatio vt in abundantes lachrymas prorumperem; durauitque is motus aliquanto tempore, magnoque cum fructu (vti spero) confessus sum & communicavi; atque exinde in hoc vsque tempus multa similia mihi acciderunt in Anglia, Gallia, & Hispania; præsertim post factum votum Castitatis. Atq; (vt alia omitam) in Hispania per aliquot dies oblata est mihi representatio Christi Domini Crucifixi tantopere impressa memoriæ vt semper occurreret nisi cum dormirem: quam gratiam perdiidi mea culpa, quoniam ingratus non æstimauit illam vt merebatur, neque studui conseruare.

Alias dum legerem vitam Sancti Benedicti à Sancto Gregorio conscriptam, resolutus in lachrymas magnam noctis partem ingentem sensi consolationem & dulcedinem donec somnus me opprimeret. Postquam verò admissus fui in Societatem multo frequentius, multoque copiosius huiusmodi fructus sum visitationibus, visusque sum mihi quandoque totus ardere amore diuino; & quadam nocte orans in lecto cum non possem dormire, visum est mihi quasi quoddam flumen seu dicam torrens quidam irruere in cor me-

1396. um, implens me inenarrabili dulcedine, certumque faciens diuinæ præsentia in anima mea, vnde exæpi laudare Deum magno cum iubilo, & copiosis lachrymis, frequenter etiam repetens *Bene uenerit Dominus meus, Bene uenerit Dominus meus*, & gratias agens de tam dulci uisitatione.

Aliàs etiam dum in nocte Natiuitatis Domini canerem sacrum in Collegio Anglorum, & ministrarem Sacrosanctam Eucharistiam studiosis, tanta superuenit consolatio tantulque lachrymarum impetus ut neque possem progredi in communicando, neque canere quod supererat sacri, quamuis multum & sæpe conarer: unde multum dolens & confusus quod hoc mihi publicè accidisset, rogavi Deum ut tolleret illam uehementiam, non fuit tamen mihi possibile canere, & vix secreto legere quod reliquum erat præ abundantia lachrymarum & singultuum: durauitq; ad duos vel tres dies illa sancta lætitia & consolatio. Ex quo uidere est quanta fuerit Dei benignitas & misericordia in me miserum & ingratum peccatorem.

Denique singularissimam gratiam mihi fecit Deus ponendo me in protectione Beatissimæ Matris Iuxta toto vitæ meæ cursum ac præcipuè in eius festis, camque expertus sum in multis magnisque necessitatibus spiritualibus & temporalibus, ut etiam in obseruatione voti Castitatis quod in honorem illius uoui; Atque in calumnia quadam grauissima & falso testimonio in Belgio aduertum me lato ex quo de uita periclitabar: In multis etiam periculis in mari & terra, in quibus manifestum sensi auxilium Sanctissimæ Matris, ut merito dicere possim id quod Beatus meus Pater *Ignatius* solebat ex profundissima humilitate de se dicere, Quod duæ hæ res non possent simul in alio homine inueniri, recepisse uidelicet à Deo tantas tamque excellentes gratias, & tam ingratum nihilominus fuisse erga diuinam suam Majestatem.

Quod uerò attinet ad ultimum quod quaeritur, respondeo me tantam consolationem & ædificationem percipere in omnibus quæ uideo in praxi Instituti Societatis ut magnam spem habeam per media in illa disposita peruenire ad finem quem ambio salutis meæ & proximorum. Laudetur semper *Iesus Christus* Dominus noster & eius Sanctissima & dulcissima Mater. Hæc de se *Fitzherbertus*. Cuius in ultima ætate lucrandarum Indulgentiarum studium curaque hoc monumento commendatur. "Cum ego Thomas Fitzherbertus Societatis *Iesu* Sacerdos, octoginta septem annos natus assiduis laborem infirmitatibus, iisdemque adeo grauibus ut expectem quoti die donec ueniat immutatio mea, atque interim tamen publicis & communibus Ecclesiæ necessitatibus pro uirili mea parte contribuere cupiam, offero Domino nostro *Iesu Christo*, in unione Sacratissimæ Passionis ipsius omnes illos corporales dolores, ceteraque ægritudinis meæ molestias quas patior & passurus sum usque ad horam mortis meæ, pro Ecclesiæ pace & fidei Catholicæ propagatione ad intentionem Sanctissimi Domini nostri Urbani VIII. iuxta Bullam Iubilei à San-

à Sanctitate sua nuper editam. Et cum præ mea debilitate alias corporales pœnitentias subire nequeam, Rosarium Beatissimæ Virginis *Mariæ* vnà cum septem Psalmis pœnitentialibus & Litanij, singulis diebus (diuina me adiuuante gratia) per totum hoc tempus quadragesimale recitare decreui, modò vite viresque mihi suppetant, quod iudicio Confessoris mei relinquo. Redeamus nunc ad *Personium*.

I X Domestica disciplina Seminariorum mittendorumque in Angliam Sacerdotum cura immediatis Superioribus incumberebat, *Personio* tamen ab eorundem origine commendata fuerat vniuersalis quædam inspectio, tum volente *Aquauina*, tum Pontifice assentiente, vt cuius industria tam magnum subsidium peritura Angliæ fuerat comparatum eius sollicitudine foueretur perficereturque. Conatus vero plurium annorum felici successu, ac Religionis in ea imula non leui incremento comprobatus mentem *Claudio* iniecit, vt cum Rectoris Seminarij de vrbe officio in eum collato, in reliqua etiam autoritatem illi confirmaret sub nomine *Præfeti Missionis Anglicanæ*: Quæ Præfectura Societate ipsam præcipue eiusq. subditos in Seminarijs & in Anglia commorantes, & per varia Collegia dispersos Anglos spectaret, ab illis autem ad cæteros ad Seminaria pertinentes, aut in Anglia laborantes, quantum commode fieri posset, deriuaretur. Et anno quidem nonagesimo inchoata primum est illa administratio institutis Seminarijs Vallisoletano & Hispalensi; sexto verò post anno in eam formam est redacta quæ vsque ad nouæ Prouinciæ in Anglia erectæ initia annis prope triginta durauit floruitque; excogitatis regulis quibus Præfectus Romæ & per Hispanias & Belgium vice Præfeti inter se, & cum Prouincialibus cæterisque Superioribus ad tam præclaræ missionis bonum promouendum iunctis operis conuenirent. Quarum exemplar Regularum Anno sexcentesimo sexto confirmatarum hic adnectere operæ pretium visum est, vt quâ animorum coniunctione, quaque prudentiâ res tanta tam multis annis est administrata, posteritati commendetur.

Officium & Regulæ Præfeti Missionum, tam pro Missionis Societatis dirigenda, quam pro Seminarijs Anglicanis, quæ Societatis regimini subsunt iuuandis.

C *Laudius Aquauina* Societatis Iesu Præpositus Generalis vniuersis Prouincialibus, Rectoribus, alijsque eiusdem Societatis Superioribus, & Religiosis, qui Anglicanæ Missionis iuuandæ occasionem habent, salutem in eo qui est vera salus.

Cum Anglicana Persecutio, præter hominum expectationem, ex diuina permissione, ad maiorem probationem & consummationem eorum qui sunt saluandi, prorogata sit; & sancta sedes Apostolica omnibus vijs & modis prouidendum censeat ne Sacerdotum Missiones deficiant; neue Catholici in tantis periculis positi Sacramentorum beneficio, alijsque Ecclesiasticis